

**СТАНОВИЩЕ НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД ЗА ПРИСЪЖДАНЕ
НА НАУЧНАТА И ОБРАЗОВАТЕЛНА СТЕПЕН „ДОКТОР“**

Автор на дисертационния труд: Васил Боянов Василев

БФ на СУ „Св. Климент Охридски“

Катедра Систематическо богословие

Научна област на Висшето образование: 2. Хуманитарни науки

Професионално направление 2.4 Религия и Теология

Тема на дисертационното изследване: „Боготърсене и богоборчески идеи в
мирогледа на Николай Райнов(1889-1954)“

Изготвил становището: прот. доц. дбн Стоян Илиев Чиликов; Катедра
Теология, Философско – исторически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Становището е изготвено в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за неговото прилагане и Нов Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, изменен и допълнен от АС на 26.05.2021г.

Рецензирането на материалите е съгласно заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ за назначаване на научно жури, № РД 38-626/05.11.2024г. Венцислав Енчев Сергиев е предоставил всички необходими документи относно процедурата за защита на дисертационния труд.

1. Данни за дисертанта и процедурата

Господин Васил Боянов Василев е завършил бакалавърската програма по Теология на БФ при СУ „Св. Климент Охридски“. Веднага след това следва и завършва магистърска програма при Богословския факултет на Софийския университет. Продължава богословското си образование в докторската програма на БФ на СУ. Изпълнил е Индивидуалния си план и отчислен с право на защита. Дисертационният труд, който ми е предоставен за становище, е обсъден на заседание на катедра „Систематическо богословие“ на БФ на СУ. На същото заседание е взето решение той да бъде допуснат до публична защита. На първото заседание на научното жури е избран председател и са определени авторите за съставяне на рецензии и становища. Процедурата е спазена и считам, че няма допуснати нарушения.

2. Данни за дисертацията

Дисертационният труд е с общ обем от 212 стандартни компютърни страници. Той съдържа предговор, увод, три глави, заключение и използвана литература. Библиографията обхваща общо 241 библиографски единици, като 40 от тях са интернет източници. Освен това към текстът на дисертацията са прибавени приложения от архивни документи и снимков материал.

Текстът на дисертационното изследване е четивен и добре структуриран в три балансиращи глави.

Дисертационният труд съдържа предмет, обект, актуалност, цели, задачи, методи на изследване и работна хипотеза на научното изследване. В увода авторът представя конкретна историография по изследвания проблем, която е придружена с необходимия анализ.

3. Оценка на научните приноси

Темата на научното изследване е дисертабилна. Авторът е овладял академичното писане и демонстрира дълбочина на направения анализ при съдържателната част на дисертацията.

Дисертантът определя следните научни приноси на своя дисертационен труд:

1. За първи път в българската богословска наука се прави опит за обстойно изследване на богоборческите идеи в светогледа и творчеството на Николай Райнов.

2. Извеждане и анализ на предпоставките и причините, довели до промяна в религиозните възгледи на Николай Райнов и достигането му до окултно-магични представи.

3. Богословски анализ на основните богословски теми в романа *Между пустинята и живота*.

4. Практическа насоченост: дисертационният труд е отправна точка за последващи изследвания и за подготвянето на специализиран курс с цел – обучението на студентите по богословие.

Приемам напълно категорично първият от посочените от дисертанта научни приноси, като считам, че съчинението е оригинално и приносно за богословската наука в България. Всяка една от трите глави на дисертационния труд има своите приносни моменти. В първа глава е изграден търсеция образ на Николай Райнов, неговите дирения и лутания по отношения на Бога. Приносна е работата на автора на текста с архивни материали. Очаквах повече критичен прочит от дисертанта във връзка с отношенията на Райнов с проф. Цанков и Гюров, с които са съученици.

Относно предположенията на кандидата, че трудния живот в семинарията предполага неговите богоборчески позиции, мисля че е трудно да се знае със сигурност, тъй като живота на всеки е една индивидуалност. Лично аз мисля, че това се дължи на поредица от събития в живота на Райнов, които оформят характера му, в резултат на което той става една тъжна и противоречива личност.

Втора и трета глава на дисертацията съдържат критически прочит на трудовете и възгледите на Николай Райнов. Мисля, че авторът се е справил успешно с направения от него богословски анализ. Като приносен определям направения паралел с Петър Дънов, както и приложеното интервю с А. Грива.

Като обобщение мога да кажа: текстът на дисертанта отговаря на всички критерии относно научните новости и приноси за получаване на научно образователната степен доктор.

4. Критични бележки и препоръки

Авторът е предложил хипотеза, която е твърде обща и не добре конкретизирана относно направеното изследване.

В съчинението има някои богословски неточности, които предвид бъдещото издаване на текста(което горещо препоръчвам) трябва да бъдат коригирани или доуточнени: примерно: на с. 134 авторът изказва предположението , че идеите за романа“ Между пустинята и живота“ са заимствани от съчинението на св. Иринеи Лионски „Против ересите“; изводът на с. 165:„Николай Райнов е критично настроен, но не към християнската вяра в цялост, а към конкретни нейни представители, което имат морално неприемливи простъпки“ е недобре формулиран. В същността си Николай Райнов отрича категорично християнската вяра и това дисертантът в текста го е анализирал и илюстрирал.

5. Данни за автореферата. Публикации и участие в научни форуми

Авторефератът е съставен съгласно изискванията и коректно отразява съдържанието на дисертационния труд. Дисертантът е предоставил необходимите публикации, които се изискват според Правилника на СУ за допускане до защита на дисертационния труд.

Дисертантът е изпълнил минималните наукометрични изисквания според чл. 2б, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ и отговаря на минималните изисквания за придобиване на ОНС „доктор“ в професионално направление 2.4. Религия и теология. Считам, че посочените в справката данни от Венцислав Енчев Сергиев са коректни.

6.Заклучение

Считам напълно категорично и убедено, че дисертационният труд отговаря на необходимите научни критерии за подобен род научни изследвания. Затова заявявам, че ще гласувам положително по процедурата на Венцислав Енчев Сергиев за присъждане на ОНС „Доктор” по професионално направление 2.4 Теология.

30.11.2024г.

прот. доц. дбн Ст. Чиликов

София